

Archidiecezjalny program duszpasterski

ROK A

**WIELKI POST
I TRIDUUM PASCHALNE**

Propozycje szczegółowe

Poznań 2010/2011

MARTYRIA

Świadectwo o Słowie

Wspólnota darem Boga

Rozważywszy w Adwencie i okresie Narodzenia Pańskiego słowa: *Chrystus w komunii z człowiekiem*, uświadomiliśmy sobie, że komunია jest darem Boga, że to On zawsze pierwszy wychodzi do człowieka. Autentyczna wspólnota między ludźmi jest darem, którego doświadczają żyjący w komunii z Bogiem. W Wielkim Poście, kiedy w sposób szczególny troszczymy się o rozwój wspólnoty, chcemy iść dalej tą drogą. Tegoroczny okres przygotowania do Świąt Paschalnych jest dla nas radosnym, pełnym wdzięczności wobec Boga, czasem oczekiwania na wyniesienie do chwały ołtarzy służby Bożego Jana Pawła II. Świadectwo jego życia pokazuje nam bardzo wyraźnie, w jaki sposób człowiek żyjący w komunii z Bogiem może stawać się zaczynem prawdziwej wspólnoty. Okres Wielkiego Postu to czas przygotowania bliższego do beatyfikacji; nowenna do Miłosierdzia Bożego będzie przygotowaniem bezpośrednim; potem złożymy Bogu radosne dziękczynienie.

„Zakorzeni i zbudowani na Chrystusie”

W orędziu na tegoroczne Światowy Dzień Młodzieży w Madrycie, Ojciec Święty Benedykt XVI odwołuje się do słów św. Pawła z Listu do Kolosan: „Zakorzeni i zbudowani na Chrystusie, mocni w wierze” (Kol 2,7). Papież zwraca uwagę na obecność trzech obrazów: „zakorzeni” – przywołuje na myśl drzewo i korzenie, które je żywią; „zbudowani” – odnosi się do konstrukcji domu; „mocni” – wskazuje na wzrost, który dokonuje się dzięki sile fizycznej lub duchowej. „Z punktu widzenia gramatyki, wszystkie trzy zwroty w oryginale występują w stronie biernej. Oznacza to, że to sam Chrystus podejmuje inicjatywę zakorzenia, zbudowania i umocnienia wiernych” (Benedykt XVI, *Orędzie na XXVI Światowy Dzień Młodzieży – Madryt 2011*, Watykan, 6 sierpnia 2010). Podczas czterdziestodniowej pokuty, przygotowując się do odnowienia przymierza chrzcielnego w Wigilię Paschalną, odkrywajmy na nowo nasze duchowe korzenie. Poprzez wiarę zostaliśmy „zbudowani na Jezusie Chrystusie”, tak jak dom zbudowany jest na fundamentach. Być zbudowanym na Chrystusie oznacza odpowiadać na Boże wezwanie, ufać Bogu i wprowadzać w czyn Jego słowo (por. Łk 6,46; Łk 6,47-48). Wykorzystajmy w naszym wielkopostnym nauczaniu świadectwo „zakorzenia i budowania na Zbawicielu”, jakie pozostawił nam Jan Paweł II.

W komunii ze słowem Bożym

Wykorzystajmy w pracy duszpasterskiej adhortację *Verbum Domini* Ojca Świętego Benedykta XVI. Papież zwraca m.in. uwagę na potrzebę przechodzenia od duszpasterstwa biblijnego do posługi pastoralnej, przepojonej słowem Bożym. Dobrze będzie postawić i odpowiedzieć sobie w naszych wspólnotach na kilka pytań. Czy mamy duszpasterstwo biblijne? Jak korzystamy z docierających do parafii materiałów Dzieła Biblijnego (np. „Krań Biblijny”, „Przegląd Biblijny”). Jak wyglądała w naszej wspólnocie Niedziela Biblijna i Tydzień Biblijny? Czy istnieje w parafii krań biblijny?

W okresie Wielkiego Postu podejmijmy w naszych parafiach trud codziennej homilii. Słowo Boże jest pokarmem, który mamy spożywać, by wiara nasza była ciągle żywa. Przygotowanie krótkiej refleksji nad czytaniem biblijnym stanie się okazją dla kapłanów do głębszego życia słowem Bożym. Inspiracji szukajmy w programie kaznodziejskim, opublikowanym w *Ogólnopolskim programie duszpasterskim (Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2010/2011 „W komunii z Bogiem”, Komisja Duszpasterstwa KEP, Poznań 2010)*, oraz w propozycjach zamieszczonych w „Biblioteki Kaznodziejskiej”.

Post, modlitwa i jałmużna

Od Środy Popielcowej Kościół pokazuje nam konkretną drogę naśladowania Chrystusa przez post, modlitwę i jałmużnę. Patrząc na panoszące się w świecie zło, wykorzystujemy wspomniane narzędzia, by wypraszać u Boga pokój i pojednanie między ludźmi. Czas Wielkiego Postu jest szczególną okazją do katechezy na temat postu, modlitwy i jałmużny (zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, Poznań 2008, nr 686-695).

Rekolekcje parafialne

Wielkopostne rekolekcje w parafiach stwarzają okazję, by jeszcze raz ukazać wiernym postać i nauczanie Jana Pawła II. Zatrószmy się o to, by te szczególne dni w naszych wspólnotach były czasem łaski także dla tych, którzy na co dzień nie żyją w komunii z Bogiem.

Rekolekcje szkolne

Tegoroczne rekolekcje szkolne wykorzystajmy, by przybliżyć dzieciom i młodzieży nauczanie Jana Pawła II oraz jego miłość do Boga i do ludzi. Ukazujemy jego świętość jako wzór do naśladowania. Niech katecheci i duszpasterze pamiętają o zaplanowanych w archidiecezji poznańskiej pielgrzymkach maturzystów na Jasną Górę. Nauczycielom wskazujemy Ojca Świętego jako wzór wychowawcy, który nie bał się wymagać od młodzieży i wskazywać im dalekosiężnych celów.

6. rocznica śmierci Jana Pawła II

Dnia 2 kwietnia br. przeżyjemy 6. rocznicę śmierci sługi Bożego Jana Pawła II. Ten dzień, poprzedzający IV niedzielę Wielkiego Postu, uczynimy w naszych parafiach szczególnym czasem modlitwy. Zorganizujemy wieczorne czuwania, wykorzystując teksty modlitw Jana Pawła II.

Niedziela Palmowa – Parafialne Święto Młodych

Od kilku już lat Niedzielę Palmową przeżywamy w naszej archidiecezji jako Parafialne Święto Młodych. W tym roku szczególnie podkreślimy, że to Jan Paweł II gromadził ludzi młodych w Rzymie czy innych miejscach świata, by dzielić się z nimi doświadczeniem Boga. Widział w nich nadzieję dla Kościoła jutra. Zgromadźmy młodzież na procesji z palmami i Eucharystii. Ukażmy młodym ludziom wielkie umiłowanie przez Ojca Świętego Jana Pawła II Męki Pańskiej (zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, dz. cyt., nr 335).

Poznański Maraton Biblijny

Już siódmy raz Duszpasterstwo Młodych Archidiecezji Poznańskiej organizuje wspólne czytanie Pisma Świętego, zwane Poznańskim Maratonem Biblijnym (20.03-10.04.2011). Zachęcamy wiernych z parafii, w których będzie czytane słowo Boże (22 parafie w Poznaniu i okolicy) do wzięcia udziału w maratonie.

LITURGIA

Słowo i sakrament

Eucharystia buduje wspólnotę

Psalmista przypomina nam, że „Jeśli Pan domu nie zbuduje, na próżno trudzą się ci, którzy go wnoszą” (Ps 127). To Bóg czyni z nas wspólnotę. Szczególną rolę odgrywa spotkanie na modlitwie, a zwłaszcza na Mszy Świętej. Wskazujemy na potrzebę pojednania się tych, którzy przychodzą na Eucharystię, na znaczenie znaku pokoju. W zwaśnionym i podzielonym społeczeństwie Msza Święta jest szczególnym narzędziem pojednania i pokoju. Przypominajmy – ciągle na nowo – sens i znaczenie niedzieli jako czasu odpoczynku, jako Dnia Pańskiego. Wielkopostne nawrócenie powinno być ukierunkowane na ożywienie życia przez niedzielną Eucharystię

i codzienną modlitwę oraz na powstrzymanie się od zakupów w niedzielę. Wykorzystajmy na niedzielnej Eucharystii pieśń *Kościół to nie tylko dom z kamieni i złota* z programu duszpasterskiego (*Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2010/2011 „W komunii z Bogiem”*, Poznań 2010, s. 137; zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, dz. cyt., nr 607, 675, 678, 680).

Rachunek sumienia i spowiedź

Wielki Post to czas nawrócenia. Dajmy wiernym więcej okazji do skorzystania z sakramentu pokuty już od początku Wielkiego Postu. Zachęcajmy do spowiedzi, by cały okres przeżywać w stanie łaski uświęcającej. Zaproponujmy w parafiach rachunek sumienia dla dorosłych. Pojednanie z Bogiem jest najlepszą drogą do budowania jedności między ludźmi. Doświadczając Bożego Miłosierdzia, staję się zdolny do przebaczenia moim winowajcom. W ten sposób budujemy autentyczną wspólnotę uczniów Jezusa (zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, dz. cyt., nr 611-619).

Nabożeństwo pokutne z indywidualną spowiedzią

W tym roku duszpasterskim chcemy wprowadzić w parafiach praktykę nabożeństw pokutnych z indywidualną spowiedzią. Może dobrym czasem na taką celebrację będzie początek Wielkiego Postu, by ostatnie dni przed uroczystością Zmartwychwstania pozostawić na tradycyjną formę sakramentu pojednania. Wykorzystajmy tekst ks. Mariusza Pohla, zawarty w *Programie duszpasterskim Kościoła w Polsce na rok 2010/2011 „W komunii z Bogiem”* (Poznań 2010, s. 313-318) oraz – wydane przez Księgarnię św. Jacka w Katowicach – *Obrzędy pokuty* (Katowice 2002, s. 206-209). Nabożeństwa pokutne z indywidualną spowiedzią stają się okazją do uczynienia rachunku sumienia z grzechów, które popełniamy jako wspólnota. Jeżeli – na przykład – wśród nas żyją ludzie, którzy umierają bez pojednania się z Bogiem, to czyż nie jest to okazja do postawienia sobie pytania, jakie jest nasze świadectwo, które dajemy, skoro ludzie obok nas nie otwierają się na Boga.

Gorzkie żale

To nabożeństwo gromadzi w naszych parafiach wielu ludzi. Dołóżmy starań, by nie zabrakło na nim także ludzi młodych. W kazaniach pasywnych sięgnijmy do myśli Jana Pawła II, przygotowując się w ten sposób do jego beatyfikacji. Niech nabożeństwo to pozwoli nam odkryć piękno i znaczenie pobożności ludowej. Zatrószmy się o symbole Męki Pańskiej: krzyże w kościołach, przy drogach, w domach i szkołach oraz o piety (zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, dz. cyt., nr 687-693).

Droga krzyżowa

Przygotujmy nabożeństwa drogi krzyżowej, wykorzystując rozważania sługi Bożego Jana Pawła II. Dobrze pamiętamy, jak bardzo umiłował on tę modlitwę. Wiele parafii organizuje drogę krzyżową poza świątynią, na ulicach. Nie powinniśmy jednak czynić tego w Wielki Piątek wieczorem, gdy w świątyni adoruje się Najświętszy Sakrament. Droga krzyżowa ulicami miasta Poznania przejdzie już 10 marca 2011 roku, w czwartek po Popielcu. Rozpocznie się Mszą św. w Bazylice Kolegiackiej o godz. 18:00. Podczas drogi krzyżowej poniesiemy krzyż, który trzymał Jan Paweł II w dłoniach w Wielki Piątek, tydzień przed swoją śmiercią.

Triduum Paschalne

Po okresie Wielkiego Postu wkraczamy w Triduum Paschalne. Zatrószmy się w tych dniach o dobre przygotowanie liturgii. Odmawiajmy z wiernymi liturgię godzin, do czego wzywa nas w tym roku *Program duszpasterski Kościoła w Polsce na rok 2010/2011*. Przygotujmy nowy paschał. Zaplanujmy uroczyste świętowanie Wielkiego Czwartku z obrzędem obmycia nóg i dziękczynną adoracją po Mszy Wieczery Pańskiej, liturgię Męki i Śmierci Chrystusa w Wielki Piątek, adorację przy Grobie Pańskim oraz Wigilię Paschalną z odnowieniem przymierza chrzcielnego i procesją rezurekcyjną. Udekorujmy chrzcielnicę, niech będzie ona – wraz z paschałem – przez cały okres wielkanocny znakiem naszych narodzin przez chrzest św. do nowego życia.

Obraz z medytacją

Podobnie jak w ubiegłych latach przygotowano obraz wraz z medytacją – do wykorzystania w Wielki Czwartek. Przedstawi on Ostatnią Wieczerzę. Obraz może służyć jako motyw przewodni podczas homilii na Mszy św. Wieczery Pańskiej, a także na katechezie parafialnej i szkolnej czy spotkaniach grup duszpasterskich. Kartę można zamawiać w Dziale Handlowym DiKŚW (tel. 61 855-09-73).

Pieśń o Miłosierdziu Bożym

Profesor Stefan Stuligrosz – zainspirowany homilią Ojca Świętego Jana Pawła II, wygłoszoną 17 sierpnia 2002 r. w Krakowie-Łagiewnikach – napisał tekst oraz skomponował muzykę do pieśni *Nie lękaj się, Bóg w miłosierdziu bogaty jest*. Wprowadźmy tę pieśń do liturgii w naszych parafiach. Nauczmy jej wiernych. Niech stanie się ona pomocą w duchowym przygotowaniu do beatyfikacji Jana Pawła II.

Nowenna przed niedzielą Bożego Miłosierdzia

To czas bezpośredniego przygotowania do beatyfikacji Ojca Świętego Jana Pawła II. Niech we wszystkich naszych parafiach od Wielkiego Piątku rozpocznie

się nowenna przed świętem Miłosierdzia Bożego. Gromadźmy się każdego dnia w świątyni na codziennej liturgii i na tej – szczególnie umiłowanej przez Jana Pawła II – modlitwie: Koronce do Bożego Miłosierdzia. W wigilię święta Miłosierdzia Bożego zorganizujemy wieczorne i nocne czuwania, swoistą noc Miłosierdzia z adoracją Najświętszego Sakramentu, okazją do spowiedzi (choć była już spowiedź przed świętami) i Eucharystią. Niech tej nocy nasze świątynie pozostaną otwarte. Niech w naszych parafiach na stałe zaistnieją: nowenna przed świętem Miłosierdzia, koronka oraz comiesięczne nabożeństwo do Bożego Miłosierdzia.

DIAKONIA

Posługa wobec potrzebujących i wspólnoty

Kształtowanie postawy służebnej

Wielki Post to czas, kiedy kontemplujemy w szczególny sposób Chrystusa, który – będąc Bogiem – unżył się z miłości do człowieka i przyjął postać Sługi. Uczmy się od Chrystusa postawy służebnej, gdyż bez takiego stylu życia nie zbudujemy autentycznej wspólnoty sióstr i braci. Niech czas nawrócenia i pokuty będzie okresem wrażliwości na ludzi cierpiących i potrzebujących naszego wsparcia.

Postawa służby, widoczna w gotowości do niesienia pomocy, w życzliwości i udzielaniu innym dobrych rad, winna być obecna zwłaszcza w domu rodzinnym, ale także w szkole, na uczelni, w miejscu pracy i rozrywki.

Troska o misje

W drugą niedzielę Wielkiego Postu odbędzie się ogólnopolska zbiórka pieniędzy do puszek na rzecz Dzieła Pomocy „Ad Gentes”. Zachęćmy wiernych do modlitwy i ofiary na rzecz misjonarek i misjonarzy.

Dzień Świętości Życia

Dzień 24 marca przeżywamy od kilku lat jako Narodowy Dzień Życia. Choć jest to inicjatywa władz świeckich, wspierajmy jednak tych, którzy organizują obchody. Przypomnijmy wiernym, że Jan Paweł II ustanowił w uroczystość Zwiastowania Pańskiego (25 marca) Dzień Świętości Życia. Ukażmy determinację

Ojca Świętego, który walczył w obronie życia człowieka od poczęcia do naturalnej śmierci. Zaprośmy parafian do podjęcia dzieła duchowej adopcji dziecka poczętego. Niech trud modlitwy w obronie życia będzie naszym „darem wdzięczności”, złożonym Bogu za wyniesienie do chwały ołtarzy Jana Pawła II. Podejmując się duchowej adopcji, wyrażamy – z naszej strony – trud budowania wspólnoty z tymi, którzy są bezbronni i czekają na naszą pomoc. Materiały liturgiczne, potrzebne do przeprowadzenia duchowej adopcji, dostarczy Duszpasterstwo Rodzin Archidiecezji Poznańskiej. Główne uroczystości związane z obchodami Dnia Świętości Życia odbędą się 25 marca 2010 r. w katedrze w Poznaniu (godz. 18:00) oraz w kolegiacie leszczyńskiej i szamotulskiej (zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, dz. cyt., nr 417, 419, 859, 741).

Fundusz Obrony Życia

W uroczystość Zwiastowania Pańskiego są zbierane ofiary na fundusz wspierający obronę nienarodzonych. Zachęcamy wiernych do ofiarności. Skoro w Wielkim Poście mamy składać jałmużnę, warto ukierunkować ją na ten cel (zob. *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 1: *Dokumenty*, dz. cyt., nr 859).

Chorzy i cierpiący

Wykorzystajmy w pracy parafialnej na rzecz osób chorych i cierpiących *List do chorych*. Niestety, nie dociera on do wszystkich potencjalnych adresatów w naszej archidiecezji. Z troszczymy się, by chorzy mogli często korzystać z Komunii św. Pamiętajmy, że zanoszenie Ciała Chrystusa do domów osób chorych i starszych jest pierwszym zadaniem nadzwyczajnych szafarzy Komunii Świętej. Przypominajmy wiernym o znaczeniu sakramentu chorych. Starajmy się włączyć młodzież w działania mające na celu pomoc chorym. Młodzi ludzie mogliby odwiedzać podopiecznych w domach opieki, grając – przygotowany wcześniej – koncert czy wystawiając przedstawienie teatralne. Członkowie parafialnych zespołów Caritas, odwiedzając chorych i starszych, mogliby zabierać ze sobą jedną czy dwie osoby młode, aby wprowadzać je w posługę charytatywną.

Skarbonki Caritas

Caritas przygotowała skarbonki dla dzieci, które chciałyby zaoszczędzić pieniądze i przekazać je na pomoc ubogim. Motywujemy dzieci oraz ich rodziców, by zechcieli skorzystać z takiej formy przeżywania Wielkiego Postu. Zaprośmy dzieci, aby przyniosły skarbonki z uzbieranymi ofiarami w Wielki Czwartek lub w niedzielę Bożego Miłosierdzia, by w procesji z darami przynieść je do ołtarza.

Szkolne Koła Caritas

Na terenie archidiecezji poznańskiej działa 70 szkolnych kół Caritas. W Niedzielę Palmową ich członkowie spotkają się w Licheniu. Zachęcajmy katechetów i nauczycieli do zakładania i prowadzenia takich grup. Działalność charytatywna stanowi dobrą lekcję solidarności i niesienia pomocy słabszym. Tego rodzaju działalność formacyjna jest bardzo ważna, szczególnie jeśli weźmiemy pod uwagę dzisiejsze problemy polskiej szkoły (zob. *Regulamin Szkolnego Koła Caritas*, w: *Synod Archidiecezji Poznańskiej 2004-2008*, t. 2: *Statuty*, Poznań 2008, s. 528).

Święcone dla ubogich

W niektórych parafiach istnieje taki zwyczaj: ludzie przychodzący poświęcić potrawę na stół wielkanocny, zostawiają nieco dla ubogich. Trzeba przygotować specjalny kosz i zachęcić parafian do solidarności z potrzebującymi.

Święto Caritas

Parafialne zespoły Caritas spotykają się na dorocznym świętowaniu w wigilię Zesłania Ducha Świętego, w sanktuarium Miłosierdzia Bożego w Poznaniu.